

NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykörösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykörös, IV. ker., Kossuth Lajos-tér 35.</p> <p>Megjelenik hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér.</p> <p>Felelős szerkesztő és laptulajdonos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>Előfizetési árak:</p> <p>HELYBEN: Egész évre 10 K, $\frac{1}{2}$ évre 5 K, $\frac{1}{4}$ évre 2-50 K</p> <p>VIDEKEN: Egész évre 12 K, $\frac{1}{2}$ évre 6 K, $\frac{1}{4}$ évre 3 K. Egyes számú ára vasárnap 10, hétköznap 4 fill. Nyitlér soronkint 60 fillér.</p>
---	---	---

Három hír,

három elővart, érdekes hír érkezett ma hozzánk a távirat szárnyán: a négyesszövetség a görög kormány helyes intervenciójára gyáva kapkodásának beszédes bizonyóságként szabadon bocsátotta a Szalonikiben letartóztatott konzuljainkat, az angol alsóház megszavazta a véderőjavaslatot és végül a harmadik, amely közli az angol kabinet három munkaspárti miniszterének visszalépését.

Soha jellemzőbb adat a négyesszövetség handabandázására, tehetetlenségére e három, véletlenül egyazon időben érkező, de egymást annál szorosabban kiegészítő eseménynél.

A laikus előtt is világos volt az első pillanattól kezdve, hogy az crejében összezsugorodott, energiájában megroggyant antant aligha mer komolyan újat huzni egy olyan semleges országgal, akármilyen kicsiny legyen is az, amely készen áll arra, hogy a szuverenitásán esett csorbát a végletekig nem tűri el. Mi az első perctől kezdve tisztában voltunk azzal, hogy az angol-francia blokk abban a pillanatban gyáva

ván meghunyászkodik, amikor Görögország a kardjára üt és megsértett önérzete jogos védelmére, ha kell, a hadseregéhez is kész appellálni.

Azonban ezen szánalmas visszavonulás, ha a göög-ántant affért megelőzte is, annyit mindenesetre elárul a világnak, hogy a négyesszövetség, amilyen nagyhangu a fenyegetésekben és amilyen kapkodóan gyámoltalan a tettekben, ép olyan gyáva is, amikor felelősségre vonják cselekedeteiért. Így hunyászskodott meg a hatalmas Anglia Portugália, Amerika, Svédország és most Görögország előtt.

Ujabb jóslat a háboru végéről.

Aki ma csak hozzátétőleg is meg tudná mondani, miképp alakulnak a háboru további fejleményei, mikorra várható a reánk diadalmas béke beköszöntése, két-évkülv örökre beírni nevét a világhistóriába. Minden háboruk idején gombamódra elszaporodtak a jóslatok, akik azt hirdették magukról, hogy látnoki szemekkel a jövődő titkait is

látják, akik a háboru egyik vagy másik eseményét, avagy a háboru végét jóslgatták, persze kevés sikerrel. Amikor aztán a háborunak tényleg vége lett, mindenki meglefedkezett róluk, kisebb gondja is nagyobb volt, mint-hogy a hamis proféták után kutasson és rájuk süsse tévedésüket. A helyzet ma is ugyanez s így anélkül, hogy a legcsekélyebb komolyságot is tulajdonitanánk a dolognak, csupán kurrioziumképen idejegyezzük, mikorra jósolja a háboru végét a kenyérmezei fogolytábor egyik lakója, egy szerb hadifogoly. Ez a szerb katona, aki már több mint egy éve fogságban van, a fogolytábor profétájának csapott föl, sorra megjövendölgette a háboru fordulatait s állítólag nem egyszer egész pontos adatokkal szolgált, amik azután később be is következtek. Példának okául, amikor Belgrádot először foglaltuk el, kijelentette volna, hogy örömmünk még korai, a szerb fővárost csak másodsor vesszük csak végkép birtokunkba. Állítólag sorra megjövendölgette az orosz várak elestét is s mostanában, amikor másodsor is miénk lett Belgrád, anélkül, hogy offenzívánk

TÁRCA.

Szödés. Hullajtás.

I. Szödés.

A körösi viszonyokkal kevésbé ismerős piaci látogató előtt különösen hangzik a *szödés* szó gyakori kizengése a piaci zűrvajból.

Szödik már? Szödik még? Ki szödi? Hogy szödik? (Mennyiért?)

Az idegen arra gondol, hogy itt kifejezésbeli tévedésnek kell lenni, hogy tán a vevés, a vásárlás fogalmára huznak valami szokatlan és nem is alkalmas kifejezést, mert hiszen *vétel* van szó, a piacra hozott gyümölcs, zöldség és egyéb áruknek megvásárlásáról; a portékát átvevő ugyanis fizet készpénzzel és rögtön, tehát vétel ez a szó mindennapi és forgalmi értelmében. Ebből folyik, hogy *vövés* és nem *szödés* volna az igazi, a helyes kifejezés. Nézzük, hogyan hangzanék:

Vöszik már? Vöszik még? Ki vöszí? Hogy vöszik? (Mennyiért?) Jó, egészen jó; hangzásnak, értelemnek teljesen megfelelő és tökéletes kifejező is.

Miért hát mégis a szedés otthonossága a körösi piacon az általános, az országosan

elfogadott és használt vevés kifejezés helyett?

Ezt szeretném én földeríteni most. Nem hiába, hogy körösi vagyok: a körösiekkel tartok most is. Nekik van igazuk. Nekik és nem az országnak, a jognak és a törvénynek — ebben.

Használják pedig a körösiek a „szödés” kifejezést, mert arra nekik igen nagy szükségük van és viszont pompás kifejezést találtak rá, mert kitűnő nyelvérzékük van. *Nagykörösön a piaci és forgalmi közszükség szolgáltatói életre a „szödés” kifejezést, mellyel nem a vételt, nem a vásárlást akarják néven nevezni, nem az egyszerű vásárlást, vételt, amelyet az országban a szakírók, a nyelvészek, a jogászok, a törvényhozók ismernek, hanem a különleges vételt, a tömegforgalomba kapcsolódó vételt, a helybeli piac átmeneti árújának összehozásához szükséges vásárlás elnevezését.* A nagykörös piaca névze átmeneti az áru, a város szempontjából a *kivitel* tömege az. Ezen tömeg összeszedése közben alakulnak ki az árak. Ezt az elnevezést és forgalmi mozzanatot iránytűnek tudja kihasználni a termeszto, amikor az ár megállapítása felől tervez, amikor a maga taktikai mozdulataira készül s mozdulatait változtatni akarja. Szóval ebből számítja ki: mennyit ér a portékája, mennyit kérhet érte, mennyiért ad-

hatja? Ha a szödés elevenedik, szözik fel-fel az ár, ha lagymatag kezd lenni: esik az érték.

Más szóval: *vövés* alatt a körösi termeszto azt érti, hogy a fagyasztó a maga napi szükségletet szerzi be pénzen a piacon és bár elég sok a piacról élő gyomor a városban, az ezek *vövése* csupán csak aprólékos mozzanat a piac hatalmas szervezetében, de a gyümölcs árát, értékét belőle kihámozni nem lehet.

A *szödés* alatt ellenben azt érti a körösi termeszto, hogy a kiviteli kereskedelem látja el a maga szükségletét, szedi össze szintén készpénzen nagy tömegeit, a tömeg-árból a kis készletet értékét ahhoz értő ember kiszámítja könnyen. A kereskedelem is vesz voltaképpen a termesztoától, de ez a szerzemény neki nem állandó, nem saját fogyasztási és feldolgozási céljaira szükséges, hanem a továbbításra, tényleg és pénzügyi értelemben véve.

Tehát igen jó, találó s az értelmet teljesen visszaadó kifejezés a *szödés*. Hogy másutt nem ismerik, nem csoda; hogy az irodalom se használja, az is természetes. Az írók inkább a fagyasztó központokban laknak, a „*leadás*”, a „*kiszervezés*” kinos kifejezésével gyakori a találkozásuk, honnét vennék ők a *szödés*ét?

(Folytatása következik.)

ról tudomással birt volna, kijelentette, hogy immár Szerbiának teljesen vége. A napokban valaki megkérdezte, hogy véleménye szerint mikor lesz vége a háborúnak? A kenyérmezsei próféta némi habozás után azt a választ adta, hogy a háború már nem tart soká, néhány hónap múlva a központi hatalmak teljes győzelmével ér véget.

Asszonyháboru a ruszki miatt.

Féltékeny a foglyára.

Egy tanyai menyecskének — hadbavonult férje helyett — egy jól megtermett hadifoglyot juttatott a hatóság a — mezei munkák elvégzésére. Az asszony nagyon meg volt elégedve az igyekvő oroszral és kivételes bánásmódban részesítette. Az istálló helyett a szobában adott neki szállást és mindenképen kedvezett neki.

Ennek dacára azt tapasztalta a menyecske, hogy az orosz az utóbbi időben nem méltányolta a jó bánásmódot és éjjel-éjjel elkalandozik a tanyáról. Az asszony megleste egy alkalommal és tapasztalta, hogy az ő muszkája a szomszéd tanyára jár, ahol ugyancsak hadbavonult a gazda.

Az asszony attól tartva, hogy a muszka el akar tőle pártolni és ő egyedül marad a sok munkával, felelősségre vonta szomszédasszonyát, minek azonban oly éktelen zene-bona lett a vége, hogy mindkét asszonynak a másik hajából maradt egy csomó a markában.

Szerencsére a napokban megjött a miniszter rendelete, amely eltiltja egyes hadifoglyoknak a gazdaságba való kiadását és ezzel megszűnik a féltékenykedés a tanyán.

HIREK.

***

Hírek a Hangyából.

Ujában mintegy 1500 zsák csöves kukorica érkezett szövetkezetünkhöz. A kiosztás folyamatban van. Elsősorban azon tagok kapnak sorsszám szerint és jegyzék arányában, akik még nem kaptak.

Egy-egy waggon kocsz és szén is megérkezett s a tagok rendelkezésére áll — nagyobb mennyiségben is. — A kocsz mászóját 7, a szenet 6 koronáért kapják a tagok.

Szives kérelem.

E nehéz idők közepette sulyos feladat hárul a sajtóra. Ezt lapunk: a „Nagykörös és Vidéke” csak úgy teljesítheti, ha olvasóközönségünk ezután is a mostanihoz hasonló módon csoportosul köréje.

E munkánk teljesíthetése céljából kérjük előfizetőinket, sziveskedjenek hátralékukat kiegyenlíteni és előfizetéseiket megújítani.

Vidéki előfizetőink részére mai lapszámunkhoz utalványt mellékelünk.

Tisztelettel a
Kiadóhivatal.

— Kamatláb az OKH-nál. Az Országos Központi Hitelszövetkezet január 1-től kezdődőleg további intézkedésig a váltó és rendes, valamint külön jelzatos kötelezvénykiadás után 9 és fél száza-

lék kamatot szed s a szövetkezetek takarékbetétjeit 4 és fél százalékkal kamatoztatja.

— **Hazamennek a tanítók.** A honvédelmi miniszterium tudvalevően szabadságolta a népfelkölő tanárok és tanítók nagyrészét, mert a bevonulások miatt előállott tanerőhiány erősen megbénította a népoktatást és a középiskolák működését is. Ezt a szabadságolást a hadügyminiszter most kiterjesztette a közös hadseregben szolgáló segédszolgálatra vagy helyi, irodai szolgálata alkalmassá minősített tanterfőkre, amennyiben azok a leghétségesebb állományba tartoznak. Ezeket tehát a lábadozó osztagoktól és a póttelaktól most mindegyütt szabadságolják.

— **Karakül juhászata** van Kecskemétnél a bugaci pusztán. Az idén 98 karakül báránybort adott el a város 1897 koronáért, vagyis darabja 194 koronáért kelt el. Ezért már érdemes ezeket a drága jószágokat tartani, tenyészteni!

— **Öngyilkosság.** Ki tudja, hányadik, ki tudja, mikor lesz vége a fekete sornak, a háború szerencsétlen áldozatainak, kik szeretett férjük, mindenük elvesztésén kétségbeesve, összezúzott szívvel eldobják maguktól életüket? . . . Csak az irgalmas ég, aki omló könnyeinket megszámlálja és felírja, tudná feljegyezni a legmegindultabb részvétre méltó, szegény, szegény lelkek számát! Oh Istenünk! Bár elég lenne e siralomból, e mérhetetlen gyászból! . . . Ime, az újabb szomorú eset. Becze Pálné, Horváth Teréz, fiatal, alig 25 éves asszony, mikor megbizonyosodott arról, hogy hadbavonult férje elesett a harcmezőn, érzékeny sorokban feltárta bánattól tépett szívét édesanyjához intézett bucsusoraiban, gondjaikba ajánlotta kis árváját, aztán marólugot, vagy kénsavat ivott s mire a III. ker. 153. sz. házában rátaláltak, kisziveidett. Fajdalmának hát itt a földön vége, megtört lelke leljen irgalmat s boldog találkozást az örök békkésség hazájában. Nagy részvét kíséretében temették el.

— **Boldog újév a harctérről.** Erdélyi Zsigmond szijgyártómester földünk, aki már hosszabb idő óta az orosz harctéren tartózkodik, levelet írt lapunknak, amelyben boldog újévet kíván az összes nagykörös jó barátainak és ismerőseinek.

— **A hadsereg széna és szalma-szükséglete.** A földművelésügyi kormány a hadvezetőség széna- és szalmaszükségletének biztosítása érdekében úgy állapodott meg a cs. és kir. hadügyminiszterrel, hogy az egyes hadbiztoságok a törvényhatóság első tisztviselőivel egyetértőleg fogják a hadsereg részére önként felajánlott széna

és szalma átvételi árát megállapítani s az ármegállapításánál az illetékes gazdasági egyesület és a gazdasági felügyelő véleménye is meghallgatandó. A megállapítandó árak mindig csak préseletlen állapotban levő szénára és szalmára vonatkozhatnak. Együtt felhívta a földművelésügyi miniszter a hatóságok útján a gazdaközönséget, hogy a saját szükségletét meghaladó szénára és szalmakészletét önként ajánlja fel az illetékes hadbiztoságnak, minthogy e termények rekvirálása esetén csak alacsonyabb térítési árat fog értük kaphatni. Az önként felajánló széna és szalma préselésére néve a hadbiztoságok külön fognak a tulajdonosokkal, vagy esetleg másokkal megegyezni. Az árak a lehetőség szerint úgy állapítandók meg, hogy azokban a szénának és szalmának a vasuti állomáshoz préselt állapotban történő szállítás befoglalatassék, ha pedig ez nem volna lehetséges, a préseletlen széna és szalma ára a vasuti állomás távolságának figyelembevételével, vagy pedig a fuvardíj kilométerenkint egységesen állapítandó meg.

Közgazdaság.

***

— **Az abraktakarmánypiacról.** A Korpaközpont a répaszeletből az eddigi rendeléseknek nem tehet eleget, mert a cukorgyáraknál alig van felesleg. Szerített sórtörkölyből, keményítőgyári tengeri- és burgonyamoslékből, valamint szeszgyári tengeri- és burgonya moslékből a kínálat nagyobb a keresletnél. Bármilyen abraktakarmány rendelést elintéz a Korpaközpontnál a „Nagykörös Hangya Szövetkezet.”

Ferencvárosi sertésvásár.

Nagykörös és Vidéke eredeti tudósítása. Budapesti állatvásár r.-társaság jelentése

1916. jan. 1-től jan. 7-ig.

Felhajtás 12077 drb. sertés, 9 darab süldő. Heti átlagárak, párjára 45 kg. élet-súly 4 százalék levonással.

Prima nehéz sertésekért	570—580 f.-ig
„ közép „	540—565 „
„ könnyű „	540—550 „
Szedett „	490—530 „
„ nehéz öreg „	495—505 „
Nehéz öreg „	525—535 „

A hét elején az üzlet megfelelő fogyasztás és felhajtás mellett nyugodt lefolyásu volt és az árak tartottak; hét végével azonban a felhajtások felszaporodása és a zsír- és szalonnafizet pangása miatt az irányzat ellanyhult és az árak, különösen könnyebb árunál, csökkentek.

A m. kir. miniszterium 4452—1915. M. E. sz. rendelete egyes ásványolajtermékek, a benzol és kátrányolajtermékek forgalmának szabályozásáról.

A m. kir. miniszterium a háború esetre szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

I. Bejelentési kötelezettség.

1. §. Az alábbi rendelkezések szerint be kell jelenteni:

1. a nyers ásványolajkészleteket;
  2. a nyers ásványolajból nyert termékek készleteit;
  3. mindennemű benzolkészletet;
  4. mindennemű kátrányolajkészletet.
- Bejelentés alá esik az említett anyagoknak a bejelentésre kötelezett tulajdoná-

ban álló, — akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden készlete — tekintet nélkül az anyagoknak beföldi, vagy külföldi eredetűre.

2. §. Bejelentésre kötelezettek:

1. ásványolajtermékek előállításával foglalkozó vállalatok nyers ásványolajkészletük és ásványolajtermékeik egész mennyisége tekintetében;
2. benzol vagy kátrányolajok előállításával foglalkozó vállalatok ezen anyagok egész mennyisége tekintetében;
3. kereskedelmi vállalatok, ideértve a szövetkezeteket is, benzol-, világító kőolaj-, gázolaj-, motorolaj-, kenőolaj-, benzol- és

kátrányolajkészleteik tekintetében, amennyiben készülnék akár az 1916. évi január hó 1. napján, akár utóbb valamely hó 1., illetőleg 15 napján mindennemű kenőolajból együttvéve 10 méterhátsát, a többi anyagból pedig anyagoként 50 méterhátsát meghalad;

4. mindazok, akik nem esnek az 1—3. pont alá, ha készletük valamely hó 1., illetőleg 15 napján kenőolajból 10 méterhátsát, világítóköolajból 50 méterhátsát meghalad.

A kereskedelemügyi miniszter a bejelentési kötelezettség alól a fent említett vállalatok bizonyos csoportjait felmentheti és a bejelentési kötelezettséget a jelen §-ban nem említett vállalatokra is kiterjesztheti. A jelen §-ban megállapított bejelentési kötelezettségen felül az 1. pontban említett vállalatok kivételével bárki, akinek világító köolajból valamely hónap 1., vagy 15. napján 5 méterhátsát meghaladó készlete van, tartozik ezt a készletet a 3. §. utolsóötletti, illetőleg a 4. §. utolsó bekezdésében foglaltak szerint bejelenteni.

3. §. A 2. §. 1., 2. és 3. pontja szerint bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket az 1916. évi január hó 1. napján volt állapot szerint legkésőbb 1916. évi január hó 5. napjáig bezárólag bejelenteni.

Ugyanezek és pedig a 2. §. 3. pontjában említettek akkor is, ha készletük az első bejelentés óta a bejelentésre nézve megállapított legkisebb mennyiség alá csökkent, kötelesek továbbá minden hónapban a hó 1., illetőleg 15. napján volt állapot szerint legkésőbb a hó 5., illetőleg 20. napjáig bejelenteni:

1. azt a mennyiséget, amelyet a bejelentés alá eső anyagokból az előző hónap 15. napja, illetőleg a hónap 1. napja óta szereztek (előállítottak, termeltek stb.);

2. azt a mennyiséget, amellyel készletük ugyanazon idő alatt (elidegenítés, feldolgozás stb. által) apadt és;

3. a tényleges készlet.

A 2. §. 4. pontja szerint bejelentésre kötelezettek akkor tartoznak készletüket bejelenteni, ha készletük valamely hónap 1., illetőleg 15. napján a megállapított legkisebb mennyiséget eléri.

Ezt a bejelentést legkésőbb az illető hó 5., illetőleg 20. napjáig kell megtenni.

A 2. §. utolsó bekezdése szerint bejelentésre kötelezettek ugyancsak akkor tartoznak készletüket bejelenteni, ha készletük valamely hónap 1., illetőleg 15. napján a megállapított legkisebb mennyiséget eléri, ezt a bejelentést azonban haladéktalanul kell megtenni.

Azokat a mennyiségeket, amelyek 1916. évi január hó 1. napján, vagy ezt követőleg valamely hónap 1., illetőleg 15. napján bejelentésre kötelezett részére fuvarozás alatt állanak, a címzett részére a rendeltetési helyére érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

4. §. A bejelentéseket — a 2. §. utolsó bekezdésében megszabott bejelentés kivételével — minden egyes üzem-, vagy raktártelepre nézve külön, közvetlenül a kereskedelemügyi miniszterhez kell benyújtani. Postai uton való beküldés esetében a bejelentést legkésőbb a határidő utolsó napján kell postára adni.

A bejelentéshez az elsőfoku iparhatóságnál kapható bejelentőlapokat kell felhasználni és azoknak a megfelelő rovatait pontosan ki kell tölteni.

A 2. §. utolsó bekezdésében megszabott bejelentést egyszerű levélben, bejelentőlap felhasználása nélkül, a községi előjáróságnál (városi polgármesternél) kell megtenni.

5. §. Azon készletek bejelentése tekintetében, amelyek az államnak, különösen az állami üzemeknek és intézeteknek, továbbá a közforgalmu vasúti és hajózási vállalatoknak birtokában vannak, a kereskedelemügyi miniszter külön intézkedik.

II. Az ásványolajtermékek, a benzol és kátrányolajtermékek zár alá vétele.

6. §. A hadviselés szükségletének, valamint

egyéb közszükségleteknek biztosítása végett az alább felsorolt anyagoknak meglevő és utóbb hozzájövő készletei a jelen rendelet érejtél fogva zár alá vétetnek. Azok az anyagok, amelyekre a zár alá vétel kiterjed, a következők:

1. minden fajtaú benzín;
2. minden fajtaú gázolaj, motorolaj;
3. hengerolaj;
4. vulkánolaj;
5. kátrányolajok.

A zár alá vételnek az a hatálya, hogy a zár alá vett termékekből másnak csak a szerző fél nevére kiállított beszerzési engedély beszoalgalatása ellenében és csak azt a mennyiséget és csak abban a minőségben szabad kiszolgalatni, amelyre a beszerzési engedély szól.

A beszerzési engedélyt a kereskedelemügyi miniszter, a mezőgazdasági üzemben használt motorok (ekék, cséplőgépek és hasonlóak) céljaira szükséges benzint és benzolt illetőleg pedig a földmívelésügyi miniszter adja meg.

A beszerzési engedély csak az abban megjelölt időre szól és annak elteltével érvényét veszti.

A kereskedelemügyi miniszter a beszerzési engedély megadása alkalmával megengedheti, hogy az engedély alapján beszerzett termékeit a fél olyanoknak is eladhassa, akinek beszerzési engedélyük nincsen és egyuttal megállapíthatja az ily módon egyszerre kiszolgalatható legnagyobb mennyiséget is. Adómentesen beszerzett benzint a jelen bekezdésben foglalt rendelkezés nem nyer alkalmazást.

A jelen §-ban említett anyagoknak közvetlenül a katonai igazgatás részére való kiszolgalatása nincs beszerzési engedélyhez kötve, de a kiszolgalatás csak a katonai hatóság rendelkezése alapján történhetik. Az ilyen kiszolgalatott mennyiségeket a 3. §. 2. bekezdése szerint teendő bejelentésekben külön fel kell tüntetni és a megrendelési okmányt az eladónak meg kell őrizni.

7. §. A beszerzési engedély elnyerése iránti folyamodványt közvetlenül a kereskedelemügyi miniszter ipari műszaki ügyosztályánál és a mezőgazdasági üzemekben használt motorok céljaira szükséges benzint és benzolt illetőleg pedig a földmívelésügyi miniszternél kell előterjeszteni.

Ezeket a folyamodványokat az elsőfoku iparhatóságnál kapható minta szerint kell megszerkeszteni.

A folyamodványban foglalt adatokat mezőgazdasági motorok céljaira szolgáló beszerzéseknél az üzem helye szerint illetékes községi előjáróság (polgármester) által, a fenntartott ásványok bányüzeme céljaira szolgáló beszerzéseknél az elsőfoku bányahatóság (bányakapitányság, illetve bányabizottság) által, más célokra szolgáló beszerzések tekintetében pedig az elsőfoku iparhatóság vagy az illetékes iparfelügyelő, vagy a községi előjáróság (polgármester) által kell igazoltatni.

Állami üzemek saját céljaira szolgáló beszerzéseivel ily igazolás nem szükséges.

III. Az ásványtermékeknek, benzolnak és kátrányolajtermékeknek közszükségleti célokra való biztosítása.

8. §. A mennyiben a lakosságnak közérdekből szükséges ellátása, vagy valamely köztisztviselő sűrű szükséglet szabadkézből való vétel útján nem, vagy csak aránytalanul magas áron volna fedezhető, a kereskedelemügyi miniszter a helygymiszterrel egyetértőleg elrendelheti az 1. §-ban említett anyagoknak az általa meghatározott vállalatnál, vagy olyan magán félnél, a kinek saját szükségletét meghaladó készlete van, az 1914. L. t.-c. 3. §-a értelmében való igénybevitelét és az igénybevitelnek a netalán szükséges közlelbbi utasítások szerinti fogantatását a közigazgatási hatóságnak meghagyhatja.

Abban az esetben, ha az illető anyagért kifizetendő legmagasabb ár nincs megállapítva, a kereskedelemügyi miniszter fel-

hatalmazhatja a közigazgatási hatóságot az árnak megállapítására vagy azt maga megállapíthatja.

9. §. Ha az a veszély fenyeget, hogy az 1. §-ban említett valamely termék a közszükséglet fedezésére nem fog kellő mennyiségben rendelkezésre állni, a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg az erre alkalmas vállalatokat az 1914. L. t.-c. 4. §-a értelmében arra kötelezheti, hogy amennyiben nyersanyagokat feldolgozzák, úgy a nevezett miniszterek által megjelölt termékeket — ha ez veszélyes nélkül eszközölhető — a megszabott arányban és minőségben előállítsák.

10. §. A kereskedelemügyi miniszter a közszükséglet célszűrt biztosítása végett a jelen rendeletben említett nyersanyagoknak és a 6. §. szerint zár alatt nem álló termékeknek készleteit is, az 1915. XIII. t.-c. 3. §-a értelmében a jelen rendelet 6. §-ában meghatározott hatállyal zár alá veheti.

IV. Átmeneti rendelkezések.

11. §. Azonban beszerzési engedélyek alapján, a melyeket a cs. és kir. hadügyminiszter és földmívelésügyi miniszter a jelen rendelet életbelépte előtt kiállított, a fél, a kinek nevére az engedély szól, az engedélyezett mennyiségeket a jelen rendelet kihirdetésének napjától számítva, még egy hónapig szeretheti be. E hónap elteltével az engedély érvényét veszti.

Ha az előbbi bekezdésben említett engedély felhatalmazást adott arra, hogy az abban megjelölt mennyiségek olyanoknak is eladhatók, akinek beszerzési engedélyük nincs, úgy ez a felhatalmazás a jelen §. 1. bekezdésében meghatározott időtartamon át ugyancsak érvényben marad.

V. Záró és büntető rendelkezések.

12. §. Fennálló kötések nem mentesítettek olyan kötelezettségnek teljesítése alól, a melyeket a jelen rendelet, vagy az annak alapján tett hatósági intézkedések megszabnak.

13. §. A jelen rendeletben foglalt rendelkezések, valamint az azok alapján tett hatósági intézkedések megtartásának ellenőrzése céljából a kereskedelemügyi miniszter elrendelheti a fél üzemi és raktárhelységeinek, valamint üzleti könyveinek megtekintését.

14. §. A ki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármilyen módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban és kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

15. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya, a mennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországokra is kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, a mennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hatja végre.

Budapest, 1915. évi december hó.

Gr. Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

18161— k. i. 1915. szám.

Közhírré teszem azzal, hogy a bejelentő lapok a hivatalos órák alatt a városi jegyzői hivatalon kaphatók s ugyanitt kell jelentkezni azoknak is, akik ipari, vagy kereskedelmi célra benzint vagy más fajta olajat ohajtanak beszerezni.

A bejelentő lapokat és kérelmi eljvet a h. jegyzőnek megfelelő további eljvet végett kiadtam.

Nagykörös, 1915 december 31-én.

Póka
polgármester

12/e. b. 1916.

Hirdetmény.

A nagykörösi erdőjogosultságnak, mint közbirtokosságnak erdőjéből a f. évben vágás alá eső területen levő fátömegnek s e között nagymennyiségű tölgyfának is a birtokosok közötti kiosztása és levágása folyamatban van és legalább is 4000, sőt ennél több köbméter tölgyfának haja kerül eladásra.

Felhivatnak a venni óhajtók, hogy a vétel végett Nagykörösön megjelenni sziveskedjenek. Bővebb felvilágosítást ad, sőt a nagyobb birtokosok neveit is szíves készséggel közli Szappanos Sándor erdőügyi bizottsági elnök.

Kelt Nagykörösön, az erdőügyi bizottságnak 1916. január 7-én tartott gyűlésében. 1—3

Szappanos Sándor,
e. b. elnök.

Eladó ház.

Néhai Papp Imre ur örökösei tulajdonát képező házuk, az összes mellék épületekkel együtt örök áron eladó. Értekezni lehet dr. Trummer Tamás főügyész ural.

LAKÁS ÉS KOSZT KERESTETIK
3 tanuló részére. Aki hajlandó erre, sürgős megbeszélés végett jelentkezék a felszegeti ovodánál 201. sz. alatt.

Vegye meg

okvetlenül **minden kedden, csütörtökön és vasárnap a**

„Nagykörös és Vidéke“

cimű gazdasági és politikai lapot. ≡

Minden száma érdekes és csak ≡

hétköznap 4 fillér, vasárnap 10 fillér az ára.

Magyar-Orosz nyelvtan kapható
Székely Albert könyvkereskedésében. **Ára 60 fill.**

Hirlapelőfizetés!

Az összes fővárosi napilapokra és folyóiratokra előfizetéseket lehet eszközölni nálam. :: ::

A közönség ez esetben megtagadja a bélyeg és utalvány költéséget és a postán való hosszadalmas várakozást. :: ::

Más városokban is a közönség kényelmére az erre hivatott könyvkereskedők végzik a hirlap előfizetést. A lapot a közönség ép úgy kapja tovább postai szállítással, mint eddig. Ha valamelyik fővárosi napilapra egész éves előfizetés eszközöltetik, az illetőnek 100 drb. nyomtatott névjegyet ingyen készítek.

SZÉKELY ALBERT, könyvkereskedése pillangórére berendezett könyvnyomdája, NAGYKÖRÖS. :: ::

A Nagykörösi Népbank

sát **újbol megkezdette** s úgy jelzalogos (bekebelezett) valamint

Betéteket tiszta 4 és háromnegyed percent mellett elfogad, melyek a betétel időpontjától kezdve kamatoznak. A kamat utáni adót az intézet viseli s a visszafizetéseket rendszerint felmondás nélkül, azonnal teljesíti. — Végül a hadifogylok részére történő átutalások és egyéb érintkezések (levelezések és táviratok) közvetítése, értékpapírok eladása és vétele, általában a bankszakmába vágó tanácsok és utbaigazítások tekintetében készséggel áll a közönség rendelkezésére.

váltókölcsonöket

igazgatósága értesíti a t. közönséget, hogy folyó évi január 1-től kezdve a háboru előtti rendes üzleteinek folytatásáért előnyös feltételek mellett folyósít.

A NAGYKÖRÖSI NÉPBANK igazgatósága.

ZÓKY ISTVÁN épület- és géplakatos Nagykörös.

Elvállal mindennemű **épület és vasszerkezetek munkálatait**, valamint **gépjavításokat, villanyvilágítási javításokat, villanycsengők bevezetését és javítását, modern sír- és drótkerítéseket** stb. stb. jutányos árak mellett szolid kivitelben készítek.

Mindenféle gazdasági gépek:

a legolcsóbb áron beszerezhetők

NEU JAKAB gabonakereskedő gazdasági gépraktárában.

u. m.: Bächer-ekék, Melichárvetőgépek, tárcsás boronák, mérlegek és ehhez való sulyok